

Posudek oponenta diplomové práce

Bakalářská práce Miloše Vítámváse „Smyslové schopnosti podzemních savců při lokalizaci potravy: náhodné či nenáhodné vyhledávání? " rozebírá na deseti stranách textu na první pohled jednoduchou problematiku, která má ovšem široký dopad. Schopnost či neschopnost rypošů vyhledávat cíleně potravu představuje rozhodující východisko pro hypotézy vysvětlující evoluci eusociality u této čeledi. Práce přehledně shrnuje danou problematiku, vyvozuje i vlastní závěry a tvoří dobrý základ pro magisterskou práci. Práce cituje 51 literárních pramenů a je chvályhodně stručná, ovšem některé pasáže by si zasloužily rozšíření a upřesnění.

Chybí alespoň stručný popis konkrétních smyslových schopností rypošů. Práce se v podstatě omezuje na konstatování, že u podzemních savců dochází k atrofii zrakového aparátu a ke kompenzačním změnám jiných smyslů (str. 5 dole). Jaké další smysly používají rypoší k vyhledávání potravy a jak jsou tyto smysly rozvinuté?

Na str. 8. nahoře se uvádíte, že schopnost konzumace jedovatých rostlin umožňuje rozšířit podzemním savcům potravní spektrum proti ostatním živočichům. Konstatování budí dojem jako by terestričtí herbivoři nebyli schopni trávit toxickou potravu. Je to pravda?

Nabízí se otázka, jak se na schopnostech vyhledávat potravu podílí mezidruhová konkurence. Dají se předpokládat lepší vyhledávací schopnosti u populací kde k mezidruhové kompetici může docházet?

Na str. 14. uvádíte „ Pokud by vyhledávání potravy nebylo náhodné a platilo by to obecně pro podzemní savce resp. hlodavce, testování smyslových schopností by mohlo ovlivnit pohled na celou jejich potravní biologii a v případě rypošů i na evoluci eusociality.“ O pár vět před tím přitom píšete, že schopnost nenáhodného vyhledávání potravy byla potvrzena u několika druhů podzemníků včetně rypošů. Vyvolaly výsledky těchto prací nějakou odezvu u tvůrců AFDH?

V závěrečné kapitole, kde se popisuje testovací metodika použitelná pro magisterskou práci, chybí rozbor metodiky používaný v ostatních experimentálních pracích na toto téma. Čtenář se pak nedozví, proč jste se rozhodl použít právě toto experimentální uspořádání.

Dále nejsou úplně jasné otázky, které chcete testovat v magisterské práci. V prvním bodě testujete schopnost nenáhodného vyhledávání potravy pomocí preferenčních testů. Ve třetím bodě přichází na řadu testování, zda jsou schopni vnímat potravu pomocí čichu.

Jaké smysly podle vašeho předpokladu použije rypoš v prvním případě?

Počítáte i s testováním různých typů půdy?

Pravděpodobně by stálo za to vyzkoušet i rypoší preference pro vlhkost, protože může představovat jednoduché základní vodítko k nalezení potravy v suchých oblastech.

Přes uvedené připomínky mohu konstatovat, že bakalářská práce splňuje podmínky kladené na bakalářskou práci na Přírodovědecké fakultě Jihočeské univerzity a mohu ji tedy doporučit k obhajobě.

V Českých Budějovicích 21.1. 2010

RNDr. Věra Řičánková PhD.